

כְּתִיב, (בראשית ח) **לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם. מִהוּ לֹא אוֹסִיף. אֲלֵא, לֹא אֶתֵּן עוֹד תּוֹסֶפֶת לְהֵהוּא חָרֵב, אֲלֵא כְּגוֹוֵנָא דִּיכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל. וְהָא כְּתִיב וַיִּסְפְּתִי. אֲלֵא לִיִּסְרָה כְּתִיב, וְלֹא לְשִׁיִּצְאָה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, אוּ כִי תִזּוּב עַל גְּדִתָּה.**

כָּל יְמֵי זוּב טוּמְאָתָה. מִהוּ כָּל יְמֵי זוּב טוּמְאָתָה. אֲלֵא חִיִּיבֵיָא מְסַאֲבִין בְּחוּבֵיהוֹן לְגַרְמִיהוֹן, וּמְסַאֲבִין לְאַתֵּר אַחֲרָא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (במדבר יט) **כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ טַמְא. וְאֶתְעַר רוּחַ מְסַאֲבָא עֲלֵיהוּ. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַפְּאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלֹאֲעֵבְרָא לְהֵהוּא רוּחָא מְסַאֲבָא מְעֵלְמָא. דְכְּתִיב,** (ישעיה נב) **לֹא יוֹסִיף יָבֵא בְּךָ עוֹד עָרֵל וְטַמְא. וְכְתִיב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוּמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדֵאִי.** (מאן דְאֵתִי לְאַסְתָּאבָא מְסַאֲבִין לִיה

(ודאי)

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוֵה יְתִיב קַמֵּיה דְרַבִּי אֲלֵעָזָר, לִילִיא חַד קָמוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי אֲלֵעָזָר וְאֲמַר, (קהלת ז) **בְּיוֹם טוֹבָה הֵיךְ בְּטוֹב וְגו' גַּם אֶת זֶה לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּיוֹם טוֹבָה הֵיךְ בְּטוֹב, בְּזִמְנָא דְאֲסַגִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּעֵלְמָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִיָּהךְ בְּשׁוּקֵי וְלֹאֲתַחְזוּאָה קָמִי כְּלָא, דְהָא כַּד שְׂאֲרֵי טִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא, בְּכָלֵא שְׂאֲרֵי,**

וּבְכֹל־א עֶבֶד טִיבוֹ וְאֶסְגִּי לִיָּה בְּעֶלְמָא. וּבְגִין כֹּךְ, יִתְחַזִּי
 בַּר נֶשׁ בְּאַתְגְּלִיא בְּשׁוּקִי, וְיַעֲבִיד טִיבוֹ דְּלִשְׂרֵי עָלִיָּה
 טִיבוֹ אַחֲרָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב. הִיָּה
 בְּטוֹב וּדְאִי.

וּבְיוֹם רָעָה רְאָה. לָא כְּתִיב וּבְיוֹם רָעָה הִיָּה בְּרַע, אֶלְא,
 בְּיוֹם רָעָה רְאָה. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תְּלִיא
 בְּעֶלְמָא, לָא לְבַעֵי לִיָּה לְאִינִישׁ לְאַתְחַזָּא בְּשׁוּקָא ^(דף נ"ד)
 וּלְמִיָּהָר יִחִידָאָה בְּעֶלְמָא. דְּהָא כַּד דִּינָא שְׂרִיא ^(ע"ב)
 בְּעֶלְמָא, עַל כֹּלָא שְׂאֲרִי. וּמֵאן דְּפָגַע בֵּיהּ, וְאַעֲרַע
 קַמִּיָּה, יִתְדֵן בְּהֵוּא דִּינָא. וּכְדִין כְּתִיב, ^(משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
 בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט אֶסְתַּלַּק מִצְדָּק, וְלֹא שְׂרִיין דָּא
 בְּדָא עַל עֶלְמָא. וְעַל דָּא רְאָה. רְאָה וְהוּי נָטִיר, אֲשַׁגַּח
 וְעִיין לְכֹל סֵטֶר. וְהוּי יָדַע, דְּבְכֹלְהוּ שְׂרִיא דִּינָא, וְלֹא
 תְּפּוּק לְבַר, וְלֹא תִתְחַזִּי בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׂרֵי עֲלָךְ.
 מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּגַם אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.
 כַּמָּה דְּכַד שְׂאֲרִי טִיבוֹ בְּעֶלְמָא שְׂאֲרִי עַל כֹּלָא, כֹּךְ, כַּד
 שְׂרִיא דִּינָא בְּעֶלְמָא שְׂאֲרִי עַל כֹּלָא, וּמֵאן דְּאַעֲרַע בֵּיהּ
 אֶתְפֹּס.

תָּא חֲזִי, כַּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֶלְמָא, כַּמָּה סִּיפִין תְּלִיין,
 דִּנְפִקִי מֵהֵוּא חֲרַב עֲלָאָה, וְזִקְפִין רִישָׁא וְחַמֵּן דְּהָא
 הֵוּא חֲרַב עֲלָאָה סוּמְקָא, מְלִיִּיא דְּמָא בְּכֹל סֵטֶרִין, כַּדִּין

גִּזְרֵי־ן נִימוּסֵי־ן. וְכִמָּה סִיפֵי־א אֲתַעְרוּ, (ס"א פְּדִין פְּסִירֵן סִיפֵי־ן, וְכִמָּה נִימוּסֵי־ן אֲתַעְרוּ) כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוֹ. וְכִתִּיב, (יְהוֹשֻׁעַ ה) וְחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בִּידּוֹ. וְכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמַעַבְדֵי דֵינָא. וּמֵאֵן דִּיעֲרַע בְּהוּ אֲתַזְק. כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית יט) הִנֵּה נָא מֵצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתְּגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּבְכָל אֲתַר דֵּינָא שְׂרִיא בְּכָלֵא שְׂרִיא, בֵּין בְּמַתָּא בֵּין בְּמַדְבְּרָא וּבְסַחְרָנָא דְּמַתָּא.

תּוֹ פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם עַל לְבַבְךָ וְגו'. שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם, מֵאֵן הוּא חוֹתֵם. דָּא חוֹתֵם דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּקָשׁוּט. כַּחֲוֹתֵם עַל לְבַבְךָ, דָּא חוֹתֵם שֶׁל תְּפִלִּין, דְּאֵנַח בַּר נֶשׁ עַל לְבִיָּה. כַּחֲוֹתֵם עַל זְרוּעְךָ, דָּא יַד כְּהַת, דְּמִנַּח בְּהַהוּא זְרוּעַ, וּמִנּוּ יִצְחָק. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאמַר שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם, חוֹתֵם מִבְּעֵי לֵיָּה, מֵאֵי כַּחֲוֹתֵם. כְּאֵינּוֹן תְּפִלִּין דִּירִישָׁא, דְּאֲתֵי שְׁבַחָא לְכָל גּוֹפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בַּר נֶשׁ שְׁלֵי־ם כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא.

כִּי עֲנָה כְּמוֹת אֲהָבָה. מֵאֵי כִּי עֲנָה כְּמוֹת. אֵלָא לָא אֲשַׁתְּכַח קִשְׁיוֹתָא בְּעֲלָמָא, כִּמָּה דְּפָרִישׁוֹ דְּנִפְשָׁא מִגּוֹפָא, כִּד בְּעֵיִן לְאֲתַפְרָשָׁא. (וְעַל דָּא) כִּךְ אֲהַבַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אֲתַפְרָשָׁן לְעֲלָמִין.

וּבְגִין כִּן תִּפְלֶה שֶׁל יָד, אֶת־קִשְׂרָא בְזוּרֹעַ, לְקַיֵּמָא
דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי.

קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא. בְּכָל דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם, לָא אֵית קִשְׂרָא
כְּשֹׂאֵל, דְּנַחֲת לְתַתָּא מִנֵּיהּ, בַּר הַהוּא דְּרַגָּא
דְּאֶקְרִי אַבְדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפוּ כַּחְדָּא. וְדָא קִשְׂרָא לְהוּ
לְחֵיבִיא מִכְּלָא. כִּן, קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא, דְּלִית קִנְיָא
אֶלָּא בְּרַחֲמֵי תְּא, וּמְגוֹ רַחֲמֵי תְּא אֶתִי קִנְיָא, וּמֵאן דְּקִנְיָ
לְהוּ דְּרַחֲמֵי (ויחי קע"ה ע"א) יִתִּיר, קִשְׂרָא לִיה לְאֶתְּפִרְשָׁא
מִנֵּיהּ מֵהַהוּא דְּרַגָּא דְּאֶקְרִי שֹׂאֵל, דְּאִיהוּ קִשְׂרָא מִכְּלָ
דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם.

רִשְׁפִּיה רִשְׁפִּי אִשׁ שִׁלְהֶבֶת יָהּ. וּמֵאן אִיהוּ שִׁלְהֶבֶת יָהּ,
דָּא אֲשָׁא דְּנִפְיָק מְגוֹ שׁוֹפֵר, כְּלִיל מְרוּחָא וּמִיָּא.
וּמְגוֹ הַהוּא שִׁלְהוּבָא כַּד מִתְּלַהֲטָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד
עֲלֵמָא בְּשִׁלְהוּבֵי תְּא בְּקִנְיָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיא מְקִנְיָא לִיה, וּוי דְּאֶעְרַע בְּשִׁלְהוּבֵי תְּא,
דְּאִיהוּ יִתְּוֹקֵד בְּהוּ.

תּוֹ פֶּתַח וְאֶמֶר. (שיר השירים ח) מֵיִם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת
וְגו'. מֵיִם רַבִּים דָּא דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּבַעֵי לְקִשְׂרָא בֵּיה
קִשְׂרָא דְּתִפְלֶה עַל דְּרוּעָא שְׁמָאלָא, לְקַיֵּמָא וּיְמִינוּ
תַּחְבְּקֵנִי. דְּבַר אַחַר, מֵיִם רַבִּים, דָּא הוּא נְהַר עֲלָאָה,
דְּמִנֵּיהּ נְפִקִין נְהַרִין לְכָל עֵבֶר, וְכִלְהוּ נְגִדִין וְאֶתְּמַשְׁכֵּן

מִנִּיהַ. כִּמָּה דָּאתְ אָמַר, (תהלים צג) מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים.
מֵאֵינוֹן קוֹלוֹת דְּמַיִם רַבִּים, דְּנִפְקָן וְאֵתְמַשְׁכֵּן מִנִּיהַ.
וְנִהְרוֹת, כִּמָּה דָּאתְ אָמַר, נִשְׂאוּ נִהְרוֹת וְגו'.

תוספתא

בוז יבוזו לו. מאי בוז. יומא
תניינא ויומא שתינתא
ויומא שביעאה דסוכות,
דבהון הוו מנסכי מים ויין.
דז' יומין דסוכות, בהון הוו
מקריבין ישראל, ע' פרים,
לכפרא על שבעין ממנו,
בגין דלא ישתאר עלמא
חרוב מנייהו, הדא הוא
דכתיב, (במדבר כט) ובהמשה
עשר יום וגו' והקרבתם
עולה אישה וגו'. (ע"כ תוספתא)

אם יתן איש את כל הון
ביתו באהבה, דרחים
כנסת ישראל לקודשא
ברוך הוא, יבוזו לו. (שיר
השירים ח) בוז יבוזו לו, יבוז
מבעי ליה, מאי יבוזו לו.
אלא, אם יתן איש, דא
קודשא בריך הוא. את כל
הון ביתו, כמה דאת אמר
(משלי כד) כל הון יקר ונעים.

באהבה, דכנסת ישראל
לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבוזו לו, כל אינון

אוכלוסין וכל אינון משריין דלעילא, לההוא הון
(דף נ"ה ע"א) יקר, דהא לית רעותא לכלהו אלא בשעתא דכנסת
ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרא
בהדיה, כדין כל אינון אוכלוסין, וכל אינון משריין,
וכלהו עלמין כלהו בחדו, בנהירו, בברכאן, (על דא אמר)
כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

מֵאֵן דְּאַנַח תְּפִלִּין, כַּד מְנַח תְּפִלָּה שְׁל יַד, בְּעֵי לְאוֹשְׁטָא
 דְּרוּעָא שְׁמַאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 וּלְקַשְׂרָא קֶשֶׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבְּקָא לָהּ, לְקִיּוּמָא
 דְּכְתִיב, שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינוּ תַּחְבְּקֵנִי. לְאַתְחַזְּאָה
 בַּר נֶשׁ כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא, וּלְאַתְעַטְרָא בְּכֻלָּא, וְכִדִּין בַּר
 נֶשׁ שְׁלִים בְּכֻלָּא, בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קִאֲרֵי עָלֶיהָ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמַעָה יי' צְדָק וְגו'. כְּמָה
 חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל
 זְמָנָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲתַת לְקָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלָהּ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב
 שְׁמַעָה יי' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דָּוִד,
 אֲנִי אֶתְקַטְרְנָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּהִיא אֶשְׁתַּכַּחַת
 לְקַמְךָ, אֲנִי נְמִי הָכִי אֶשְׁתַּכַּחְנָא. וּבְגִין כֹּךְ שְׁמַעָה יי'
 צְדָק, בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר, הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.
 בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. מֵאִי בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. אֶלָּא הָכִי
 תְּנִינָן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְּצִלוּתָא, דְּאַפִּיק בַּר נֶשׁ
 מְפוּמִּיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבִבְקָעָא רְקִיעִין, וְעֲאֵלַת לְאַתֵּר
 דְּעֲאֵלַת, תַּמָּן אֶתְבַּחֲנַת הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְּכִשְׂרָא
 אִי לָא, אִי אִיהִי מְלָה דְּכִשְׂרָא עֲאֵלִין לָהּ קָמִי מְלָכָא
 קְדִישָׁא לְמַעַבְד רַעוּתָהּ. וְאִי לָאו, סָאטִין לָהּ לְבַר,
 וְאַתְעַר בַּהֵהִיא מְלָה רוּחָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ
 וְגו'. עַד אֵימַתִּי, עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ דִמְאֵן. אֵלָא עַד עֵת
 בָּא דְבֵרוּ (דְיוֹסֵף, וְאַתְבַּחֲזִין) הֵהִיא מְלָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. כְּדִין, שְׁלַח מַלְךְ וַיִּתִּירְהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים
 וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדִהֲכִי הוּוּ אַתָּא צִפְרָא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנָי
 צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדוֹנָי, סִתָּם. כִּמְה דְאַתָּ
 אֲמַר, (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא לִשְׂוֵא נֶפֶשׁ, הָא עֵידְנָא
 בְּצִפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלְאַתְחַבְרָא בְּבַעְלָה,
 זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקִיא דְמִשְׁתַּדְלִין בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילִיא,
 וְאַתָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. עָלֵיהּוּ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
 יוֹלְדֶתְךָ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִטּוֹמְאֹתֶם וְגו' בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם.
 וְהִזְרַתֶּם, כְּהֵאֵי זֶר, דְּאִיהוּ זֶר מְכֻלְהוּ, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּמָה
 דְּלִיתִיהּ דִּילִיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְתַּאבִּין בְּנֵי נִשָּׂא לְתַתָּא, מִסְּאָבִין
 לוֹן בְּכָלָא, וְהָא אֶתְמַר. אַבְל, בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ
 מִסְּאָבָא אֶתְעַר (ס"א לְתַתָּא, אֶתְעַר רוּחַ וכו') חֲשַׁבְתוּן זֶר, אֵלָא רוּחַ

מִסָּאָבָא דְלִתְתָא, אֶתְעַר רוּחַ מִסָּאָבָא אַחְרָא, וְאֶתִּיהִיב
 לִיה רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. מְאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא
 דְקָדוּשָׁה דְהוּה נַחִית וּמְחִי בֵּיה, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאִסְתְּלֵק,
 וְכַדִּין אֲתַגְלִיֵּיא דִינָא, לְקַבְלִיהוּן דְחִיִּיבִין, וְאוּסִיף דִינָא
 עַל דִינֵיה, וְכַדִּין, תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד,
 רוּחָא דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמִסָּאָבָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה
 דְאוּלִּיפְנָא מֵאָבָא. תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינן מִנְּגַע
 דְבֵיתָא. דְכַד רוּחָא מִסָּאָבָא שְׂרִיא בְּבֵיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא בְּעִי לְדַכְּאָה לִיה, שְׂדַר נְגַע צַרְעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָגָא
 דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נְגַע לָא אַעֲדִי מִבֵּיתָא, וְאִף עַל גַּב
 דְרוּחַ מִסָּאָבָא אִסְתְּלֵק מֵהָהוּא בֵּיתָא, עַד דִּינִתְצוּן בֵּיתָא,
 אַבְנִין וְאֶעִין וְכֻלָּא, כְּדִין אֲתַדְכִּי אֲתָרָא.

כְּהֵאִי גְוּוּנָא, מֵאֵן דְאִסְתָּאב וְאֶתְעַר רוּחָא מִסָּאָבָא
 וְשְׂאֲרֵי עֲלוּי, כַּד בְּעִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְדַכְּאָה
 עֵלְמָא, אֶתְעַר רוּחַ דִינָא תְּקִיפָא, וְאֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא
 וְשְׂרִיא עַל הָהוּא רוּחָא מִסָּאָבָא, וּמְקַטְרָגִי דָּא בְּדָא, עַד
 דִּיתַעֲבַר מֵעֵלְמָא, וְהָהוּא רוּחָא דִינָא תְּקִיפָא, לָא
 אִסְתְּלֵק מֵאֲתָרִיהָ עַד דִּינִתְיַן אֲתָר, שְׂיִיפִין וְגֵרְמִין וְכֻלָּא,
 כְּדִין אֲתַדְכִּי עֵלְמָא וְאֶתְעֲבְרוּ מִנֵּיה רוּחִין מִסָּאָבִין,
 וְעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַח בְּדַכּוּי.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַתָּא לְאַסְתָּאבָּא מְסֻאֲבִין לִיהַ וְדָאִי. וְוִי
 לִיהַ לְבַר נֶשׁ כַּד שְׂאֲרִי עָלֶיהָ רוּחַ מְסֻאֲבָא,
 וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהַ בְּעַלְמָא, יְהוּדָאִי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּעֵי לְבַעְרָא לִיהַ מִן עַלְמָא. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא
 דְּכַלְהוּ קְדִישִׁין, וְאַשְׁתַּכַּחוּ בְּקְדוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא,
 וְשְׂרִיא עָלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאַתִּי.
 כִּיּוֹן דְּאַתָּא צְפָרָא קָמוּ אֲזֵלוּ.

עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלֹאכֵי אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ
 לְדַרְכּוֹ, דִּהוּוּ אֲזֵיל לְקַבַּל אַבּוּהֵי.

תוספתא

(נ"ח מ"ה) רַבִּי אֶלְעָזָר, וְרַבִּי
 יוֹסִי חֲמוּנִי, הוּוּ אֲזֵלִי
 מֵאוּשָׁא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר שְׁמַעַת
 מֵאַבוּךְ מֵאֵי דְכַתִּיב, וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וְגו'. אָמַר לִיהַ
 לָא יַדְעָנָא. עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי
 מִטּוֹ לְמַעְרְתָא דְלוּד. שְׁמַעוּ
 הַהוּא קָלָא דְאָמַר, תְּרִי
 עוֹזְלִין דְּאַיְלָתָא עֲבָדוּ קָמֵאִי
 רַעוּתָא דְנִיחָא לִי. וְאֵינּוֹן הוּוּ
 מְשַׁרְיָתָא קְדִישָׁא דְעָרַע

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא, דִּיעֲקֹב
 אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ דְּלָבָן
 לָא מְלִיל עֵמִיהַ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, (וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ)
 וְאִי תִימָא, וְהָא פְתִיב,
 (בראשית לא) וַיֹּאמֶר יי' אֶל
 יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ
 וְלִמּוֹלַדְתֶּךָ וְגו'. הָאִי בְּסוּפָא
 הוּוּ, בְּזְמַנָּא דְּבַעָא
 לְאַתְּפָרְשָׁא מְלָבָן וְכַד
 אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהַ, אָתוּ לְקַבְּלִיהַ

יַעֲקֹב קָמִיה. אֶתְרַגֵּישׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְאֶסְתָּעַר בְּנַפְשׁוֹי,
וְאָמַר, מְרִיה דְּעֶלְמָא בְּדָ
אוֹרְחוֹי, טַב לָן דְּלֹא נִשְׁמַע,
שְׁמַעְנָא וְלֹא יִדְעָנָא.

אֶתְרַחֵישׁ לִיה נִיסָא, וְשָׁמַע
הֵהוּא קָלָא דְאָמַר, אֲבָרְהָם
וַיִּצְחָק הוּו, נָפַל עַל אֲנַפּוֹי
וְחָמָא דִּיּוֹקְנָא דְאָבוֹי, אָמַר
לִיה, אָבָא, שְׂאִילָנָא
וְאֶתִּיבּוֹנָא, דְאֲבָרְהָם וַיִּצְחָק
הוּו, דְעָרְעוּ לִיעֲקֹב בְּד
אֲשֶׁתִּזִּיב מְלָבָן. אָמַר לִיה
בְּרִי, פּוּק (ס"א פסקוף) פִּתְקוּד,
וְסַב סְבָתָד, פּוּם מְמַלֵּל
רַבְרָבָן הוּו. וְלֹא דָא הִיא
בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא לְבַל עֲדִיקָא
נִשְׁמַתְהוּן דְּעֲדִיקָא מְעָרְעִין
קְדָמוּהִי לְשִׁזְבוֹתֶיהָ, וְאִינוּן
מְלֹאכִיא קְדִישִׁי עֲלֵאִי.

וְתָא חֲזִי, יִצְחָק קָמִים הָוָה
בְּהֵיא שְׁעָתָא, אֲבַל
נִשְׁמַתִּיהָ קְדִישָׁא אֶתְנַסִּיבַת
בְּכוֹרְסָא יְקָרָא דְמֵאֲרִיהָ,
בְּד אֶתְעַקְדַּ עַל גְּפִי מְדַבְּחָא.

אִינוּן מְלֹאכִי וְאוֹזְפוּהוּ
בְּאוֹרְחָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ.
וַיִּפְגַּע בְּמֹלֶכֶי אֱלֹהִים
מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי בּוֹ. אֶלָּא
אִינְהוּ אָתוּ לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה
(וְאוֹזְפוּהוּ בְּאוֹרְחָא) מֵאִי

לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה. אֶלָּא אִינוּן
מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה קְאֶתְיִין,
דְּכְתִיב מְלֹאכִי אֱלֹהִים,
וְחָמָא מְסֻטְרָא אַחֲרָא מְלֹאכִי
דְרַחְמִי, וְאֶתְכַלְלוּ בֵּיה רַחְמִי
וְדִינָא.

תָּא חֲזִי, בְּקְדָמִיתָא, מַחְנָה
אֱלֹהִים, זֶה חַד. לְבַתֵּר
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מַחְנֵים, תִּירִי. חַד מְסֻטְרָא
דְּדִינָא וְחַד מְסֻטְרָא דְרַחְמִי,
מְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא,
וּמְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ,

דַּיִיקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כֹּאֲשֶׁר
 רָאָם, רָאָה אוֹתָם מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵאֵי רָאָם. אֶלֶּא חֲמָא
 לֹון כְּלִילָן כִּחְדָּא, מִתְדַבְּקֹון
 דָּא בְדָא, מִתְחַבְּרֹון דָּא בְדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב רָאָם, וְכֻלְהוּ
 אֲתוּ לְאוֹזְפָא לֵיהּ וּלְשִׁינְבָא לֵיהּ מִיַּדָּא דִּיעָשׂוּ.
 כְּתִיב בֵּיהּ בְּעָשׂוּ, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא
 הָרֵאשׁוֹן, אֵי תִימָא, דִּיעֲקֹב טָפָה קְדָמָא הָוָה,
 לָאו הָכִי, דִּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא כְּתִיב, וַיֵּצֵא
 רֵאשׁוֹן. וּבְגִין דִּיעֲחָק אֲתִי מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא, נִפְק
 עָשׂוּ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דָּאֵי יַעֲקֹב הָוָה בּוֹכְרָא, הֵהִיא טָפָה
 קְדָמָא נִפְקָא הָכִי סוּמְקָא. אֲבַל טָפָה תְּנִינָא הָוָה, וּבְגִין
 כִּד לָא נִפְקָא הָכִי, דִּהָא מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי הָוָה הֵהִיא טָפָה,
 מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי גִיסָא.

וְטָפָה דִּיעָשׂוּ לָא הָוָה כְּטָפָה דִּיעֲקֹב, דָּדָא שְׁלִים וְדָא לָא
 שְׁלִים. וּבִהֵהִיא שַׁעְתָּא, יַעֲחָק הָוָה (דף נ"ו ע"א) מְכוּוֹן
 בְּסִיוְמָא דְדִינָא קְשִׁיא, דִּאֲפִיק בְּסִטְרוּי, בְּגִלְפֻי טְהִירִין
 בְּשִׁיפֻי, וּבְגִין כִּד עָשׂוּ, זִוְהָמָא דִּאֲתַהֲתִיךְ מִדְּהָבָא.
 וְעַל דָּא תְּנִינֹון, דְּבְעֵי בַר נֶשׁ לְכוּוְנָא בִּהֵהִיא שַׁעְתָּא,
 בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דִּיפּוּק בְּנִין קְדִישִׁין
 לְעֵלְמָא. וְאֵי תִימָא, יַעֲחָק לָא אֲתַכּוּוֹן. לָאו הָכִי, אֶלֶּא

אֶת־כּוֹוֹן בְּקִדּוּשָׁה, וְאֶת־כּוֹוֹן בְּסִיּוּמָא דִּיהוּא אֶתֶר,
וְאֶשְׁתַּכַּח כַּד נִפְק הֵהיא טַפָּה קְדַמָּאָה, בְּהֵהוּא אֶתֶר
מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כֵּלּוּ כְּאֶדְרַת שִׁעָר.

תָּא חֲזִי, דְּוֹד בְּשִׁפְירוּ דְּסוּמְקָא נִפְק, וְאֶתְאַחַד בְּקִדּוּשָׁה
דְּמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם
יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי. אֲבָל יַעֲקֹב בּוֹכְרָא הוּוּה מְנִיָּה
דְּעֵשׂוֹ, לָאוּ מִטַּפָּה, אֶלְא דְּכּוֹוֹנָה דְּרַעוּתָא, בְּאִילָנָא
עֶלְאָה רַבְרָבָא וְתַקִּיף, וְעֵשׂוֹ בְּהֵהוּא אֶתֶר דְּסִיּוּמָא דְּכֵלְא,
וּבְגִין כֵּן כְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתְהָ
מֵאֲד.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּה מִתְנֵי הָכִי. עֵשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב,
(בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמּוּנִי כֵּלּוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּוּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי
אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּוּא. וְזִמִּין לְאַתְפְּרַעָא רֵאשׁוֹן
מֵרֵאשׁוֹן. וְלִמְבַנֵּי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּפְסָא כְּבוֹד
מֵרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלְזִמְנָא דְּאֶתִי כְּתִיב, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן
לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מִבֶּשֶׁר אֶתָּן.

תָּאנָא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוּרְהָא לְעִילָא
וְלְאַתְקַרְבָּא עַד כּוּרְסֵי יִקְרָא דְּמִלְכָּא. הָדָא
הוּוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) בָּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כִּפְסָא יִי.
כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחַמָּה וְאֹר

הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֲתִים. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשָׁמוּ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קַדְמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תַנִּינן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. וְכַתִּיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יי'. וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה, דְּהִכָּא דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר, דְרָגָא אַחֲרָא. אוּף הִכָּא, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְרָגָא אַחֲרָא. וְכֹלָא, בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כְּלָא אַתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְרַעְדָּה. וְכַתִּיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרַנְנָה. הֵנִי קָרְאִי קְשִׁיין אֶהֱדַדִּי, אֲלָא הָכִי תָאנָא, עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה. דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְבַעֲי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאָרִיָּה, בְּקַדְמִיתָא בַעֲי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנִּיהּ, וּבְגִין דַּחֲלָא דְמְאָרִיָּה, יִשְׁתַּכַּח

הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֲתִים. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קַדְמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תַנִּינן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. וְכַתִּיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יי'. וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה, דְּהֵכָא דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר, דְּרָגָא אַחֲרָא. אוּף הֵכָא, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּרָגָא אַחֲרָא. וְכֹלָא, בְּחַד מַתְקֵלָא סְלֵקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כֹּלָא אַתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְרַעְדָּה. וְכַתִּיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרַנְנָה. הֵנִי קָרְאִי קְשִׁיין אַהֲדָדִי, אֲלָא הָכִי תַאנָּא, עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה. דְּכֹל פּוֹלְחָנָא דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאָרִיָּה, בְּקַדְמִיתָא בַּעֵי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דְּחֵלָא דְּמְאָרִיָּה, יִשְׁתַּכַּח

לְבַתֵּר דִּיעֵבִיד בְּחֻדּוּתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים י) מָה יִי אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מִעֲמֹךָ כִּי אִם לִירָאָה.
 וְגִילוּ בְרַעְדָּה. דְּאֶסִּיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי יִתִּיר בְּעֵלְמָא
 דִּין. הָאִי בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא, אֲבַל בְּמִלֵּי דְאוֹרֵייתָא
 וּבְפְקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, בְּעֵי לְמַחְדֵּי. לְבַתֵּר, יִשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ
 דִּיעֵבִיד בְּחֻדּוּתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. דְּכְתִיב, עֲבָדוּ אֶת יִי
 בְּשִׂמְחָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה. (דף נ"ו ע"ב) רְזָא דְמַלְאָה
 הוּא, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה, מַה יִּרְאָה הַכָּא. אֶלְא
 כְּמַה דְּאוֹקִימְנָא, דְּכְתִיב, (משלי א) יִרְאֵת יִי רַאשִׁית דְּעֵת,
 וּכְתִיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכֻמָּה יִרְאֵת יִי. יִרְאֵת יִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אֶקְרִי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲבָדוּ
 אֶת יִי בִירָאָה, מֵאֵן דְּבְעֵי לְמַעַבְדַּ פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, מֵאֵן
 אֲתֵר שְׂאֲרֵי, וּבְאֵן אֲתֵר יְכוּוֹן פּוּלְחָנָא לִיְחֻדָּא שְׂמָא
 דְּמֵאֲרִיָּה. הֵדֵר וְאָמַר בִּירָאָה, בִּירָאָה הוּא שִׁירוּתָא,
 מִתְתָּא לְעִילָא. (תא חזי בני אהרן האי אוֹקִימְנָא וְהָא אֶתְמַר מַלְאָה)

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב הַכָּא אַחְרֵי מוֹת, וּלְבַתֵּר דְּבַר אֶל
 אֶהְרֹן אַחִיךָ וְגו' בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן, אֶלְא מִכָּאֵן,
 שִׁירוּתָא לְאוֹזְהָרָא לְכַהֲנֵי, כֹּל מֵאֵן, דְּבְעֵינן לְאוֹזְהָרָא
 בְּהָאִי זֹאת, וְדָא הִיא יִרְאֵת יִי.

דְּבַר אַחֵר. אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,